

חודש אלול

❖ מראש חודש אלול עד לאחר יום הכיפורים הם ימי רצון לחזור בהם בתשובה. לפי שאז עלה משה להר סיני לקבל את הלוחות האחרונות ונשתהה שם ארבעים יום וירד בעשירי בתשרי שהיה אז גמר הכפרה. ולבן נוהגים בחודש זה מיום ב' של ראש חודש, לתקוע בשופר בכל יום לאחר תפילת שחרית כדי לעורר את העם לתשובה, כי כן הוא טבע השופר, לעורר ולהחריד, כמו שנאמר "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרד".

❖ מיום ב' של ראש חודש אלול עד שמחת תורה אומרים בבוקר ובערב מזמור: "לדוד ה' אורי וישעיי" (תהילים כז').

❖ בכל חודשי השנה נוהגים בשבת שלפני ראש חודש לברך את החודש שיבוא. אבל את חודש תשרי אין מברכים בשבת שלפניו, הטעם הוא, כדי לבלבל את השטן שלא ידע מתו יחול ראש השנה. עוד טעם לפי שהקב"ה מברך את החודש הראשון של השנה עבור בני ישראל.

סליחות

❖ מיום ראשון בשבוע שלפני ראש השנה משכימים לפנות בוקר לומר סליחות, יש נוהגים לומר את הסליחות בחצות הלילה.

❖ צריך שיהיה לפחות די ימים לאמירת הסליחות, לכן אם חל ראש השנה להיות ביום שני או ביום שלישי דאז אין די ימים לאמירת הסליחות, מקדימים לומר סליחות מיום ראשון בשבוע הקדם. אחינו הספרדים מתחילים לומר סליחות מראש חודש אלול.

❖ טוב לעמוד בשעת אמירת הסליחות, ואם קשה עליו העמידה, יעמד לכל הפחות בעת אמירת ק-ל מלך ושלוש עשרה מידות.

ערב ראש השנה

❖ אף שבכל חודש אלול תוקעים בשופר לאחר תפילת השחר, בערב ראש השנה אין תוקעין.

א. כדי להפסיק בין תקיעות של רשות (של חודש אלול) לתקיעות של חובה (ראש השנה).

ב. כדי לבלבל את השטן שיחשוב שגמרנו לתקוע ועבר ראש השנה ולא יבוא לקטרג על כלל ישראל.

❖ בערב ראש השנה מרבים באמירת סליחות ובנתינת צדקה.

❖ יש נוהגים ללכת בערב ראש השנה לבית הקברות להשתטח על קברי צדיקים לעורר את הצדיקים אשר בארץ המה שימליצו טוב בעדנו וגם לפי שמקום קבורתם הוא מקום קדוש ומקבלת שם התפילה ביותר ומבקשים ומתפללים מהי יכתוב לנו שנה טובה ומתוקה.

התרת נדרים:

❖ לאחר התפילה יושבים שלושה אנשים ועושים התרת נדרים שאם ח"ו שכח לומר במשך השנה בשעת נדרו - בלי נדר, עושים לו התרת נדרים ונחשב לו כאילו נתבטל הנדר.

❖ מכבסים ומסתפרים

ומתרחצים לכבוד יום הזין כדי להראות שאנו בטוחים בחסדו יתברך שיוציא לצדק דיננו.

ראש השנה

ארבעה שמות לחג:

1. ראש השנה, היום הראשון בשנה, ביום זה הקב"ה כותב לכל אחד ואחד מה יעבור עליו במשך השנה הקרובה וכל מה שיקרה לו.

2. יום הזין, ג' ספרים נפתחים בראש השנה: אחד של רשעים שהם נחתמים מיד למיתה ח"ו, אחד של בינוניים שהם תלויים ועומדים מראש השנה עד יום כפור. ואחד של צדיקים שהם נכתבים מיד לחיים טובים ולשלום.

3. יום תרועה, מצות היום בשופר שנאמר תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו.

4. יום הזיכרון, שהי זוכר מעשי עולם וזוכר את עקידת יצחק ומבקשים שיזכרנו לטובה.

עבודת ותפילות החג:

❖ עיקר העבודה של עם ישראל בראש השנה, להמליך את הקב"ה על כל העולם, כמו שכתוב בנוסח התפילה "ובכן תן פחדך" "ובכן תן כבוד" וכו'.

❖ בראש השנה מתפללים כל תפילות שמונה עשרה בכוונה גדולה בכריעה ובכפיפת הראש. צריך להיזהר לזקוף קודם שמגי למקומות שתקנו שם חז"ל לכרוע. וטוב יותר להתפלל באיברים זקופים ובלב כפוף ובזמעות.

❖ בתפילת שמונה עשרה מוסיפים לומר "זכרינו לחיים... מי כמוך... וכתב לחיים... בספר חיים... אם שכח לאומרם אינו חוזר.

תקיעת שופר

- ❖ בראש השנה ציוה הקב"ה לתקוע בשופר. כל השופרות כשרים אך עדיף לקחת שופר מקרן של איל המזכיר את עקידת יצחק שהאיל נשחט תחתיו.
- ❖ תוקעים בו מאה קולות. הילדים חייבים מאוד להיות בשקט בשעת התקיעות ולשמוע היטב את קול השופר, כדי לצאת ידי חובה.

סדר התקיעות:

- ❖ שלושים תקיעות תוקעים קודם התפילה מוסף (ג' פעמים תשר"ת - ג' פעמים תש"ת - וג' פעמים תר"ת) שלושים - תקיעות תוקעים בתפילת מוסף (ג' פעמים - תשר"ת תש"ת - שר"ת) שלושים תקיעות - בחזרת הש"ץ (ג' פעמים - תשר"ת תש"ת תר"ת) ועשר תקיעות - בקדיש "תתקבל" שלאחר תפילת מוסף, (תשר"ת תש"ת תר"ת).
- ❖ בשעת התקיעות צריכים לעשות תשובה ולהתחרט על כל הדברים הלא טובים שעשו.
- ❖ אם חל יום א' של ראש השנה להיות בשבת קדש, אין תוקעים ביום הראשון אלא ביום השני.
- ❖ קודם התקיעות אומרים שבע פעמים מזמור מ"ז שבספר תהילים "למנצח לבני קרח" כל העמים וכו'. ופסוק מן המצר וכו'. וכן אומרים פסוקים של רחמים שראשי תיבות שלהם הוא קר"ע שט"ן.
- ❖ מברכים שתי ברכות לפני התקיעות:
  - א. "לשמוע קול שופר".
  - ב. "שהחיינו". גם ביום השני מברכים שתי ברכות אלו.
- ❖ אסור לדבר מתחילת הברכות עד סוף שמיעת כל התקיעות. ואם סח לאחר שהתחילו כבר לתקוע, אין צריך לחזור ולברך.

- ❖ בברכת אתה קדוש מסיימים "המלך הקדוש". אם שכח ואמר "ה - קל הקדוש" אם לא נזכר תוך כדי דיבור חוזר לראש התפילה.
- ❖ לאחר התפילה מברכים איש את רעהו "לשנה טובה תכתב ותחתם" לאלתר לחיים טובים" ולנקבה אומרים "תכתבי ותחתמי", וכששבים לבית מברכים גם את האמא ואת האחים והאחיות שבבית בשנה טובה. לאחר ליל ראש השנה מברכים איש את רעהו בברכת "גמר חתימה טובה".

אכילת הסימנים:

- ❖ נוהגים לאכול פרות וירקות שיש להם שמות שמסמנים לטובה, אוכלים תפוח בדבש ואומרים יה"ר שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה, גם נוהגים לאכול ראש דג ואומרים שנהיה לראש ולא לזנב ונפרה ונרבה כדגים ושלא ישלוט בנו עין הרע כבדגים. יש הנוהגים לאכול ראש כבש.
- ❖ בברכת המזון בראש השנה מוסיפים לומר "הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה" וכן אומרים יעלה ויבוא.
- ❖ לאחר תפילת שחרית אומרים "אבינו מלכינו", ובשבת אין אומרים.

עשרת ימי תשובה

מוצאי ראש השנה:

❖ בתפילת מעריב מוסיפים בשמונה עשרה את התפילות של עשרת ימי תשובה "זכרינו לחיים, מי כמוך, המלך הקדוש, המלך המשפט, וכתוב לחיים, בספר החיים. אם שכח אינו חוזר, אבל אם לא הזכיר המלך הקדוש, חוזר אם לא נזכר תוך כדי דיבור.

❖ בעשרת ימי תשובה מוסיפים לומר בתפילת שחרית "שיר המעלות ממעקים" וכן מוסיפים לומר "אבינו מלכינו" בתפילת שחרית ובתפילת מנחה.

צום גדליה:

❖ ג' בתשרי הוא יום צום. ביום זה נהרג גדליה בן אחיקם, ולמדים מזה ששוקלה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו, כשם שצמים בטי' באב כך צמים בצום גדליה.

עשרת ימי תשובה:

❖ ימים אלו שבין ר"ה ליום כיפור הם ימי תשובה, משום שראש השנה הוא יום הדין וביום כפור הוא גזר הדין, וכדי שגזר הדין יצא לטובה משתדלים בעשרת ימי תשובה לעשות מצוות ומעשים טובים יותר מכפי יכולתו, ומבקשים ומתפללים אל ה' שיגזור עלינו ועל כל עם ישראל שנה טובה, בימים אלה תשובה מקובלת מיד, מפני שהקב"ה קרוב אלינו לקבל את תשובתנו יותר מתמיד.

איך עושים תשובה?

- א. חרטה: על העבר. – נתחרט על מעשינו הרעים.
- ב. וידוי: שיוזה בפיו על העבירות שעשה, ויבקש סליחה.
- ג. קבלה לעתיד: שיקבל עליו שלא יחזור על חטא זה לעולם.

❖ תפילת מוסף: בתפילת מוסף של ראש השנה מזכירים עשרה פסוקים של מלכויות (שנאמר בהם המילה "מלך"), ועשרה פסוקים של זכרונות (שנאמר בהם המילה זכר) ועשרה פסוקים של שופרות (שנאמר בהם המילה "שופר") בזה אנו מראים שאנו ממליכים את הקב"ה למלך על כל הארץ.

❖ יש נוהגים לא לישון בשני ימי ראש השנה, כדי שלא יישן מזליה ובגלל זה קמים מקדם בבוקרו של ראש השנה.

תשליך:

❖ ביום אי של ראש השנה נוהגים ללכת על יד הנהר או ים או סתם ליד מים. (עדיף ללכת למקום שיש שם דגים) ואומרים שם "תשליך" בסיומה מנערים את שולי הבגדים כאילו זורקים למים את העבירות. שנה שחל יום אי של ראש השנה בשבת אומרים סדר תשליך ביום בי של ראש השנה, יש נוהגים לומר סדר תשליך בעשרת ימי תשובה.

ברכת שהחיינו

❖ שני הימים של ראש השנה כיום אחד ארוך חשובים. לכן נחלקו הפוסקים אם לברך בקידוש בלילה השני ובהזלקת הנרות ברכת "שהחיינו" על – כן נוהגים להניח פרי חדש על השולחן ומכוונים בברכת "שהחיינו" גם על הפרי.

ערב יום הכיפורים:

- ❖ בקשת סליחה: כל אחד צריך לילך לפייס ולבקש סליחה מחבריו ומהוריו שמא פגע בהם. גם צריך כל אחד לקבל על עצמו לא יחזור לסורו. וכן צריך המתפייס למחול ברצון ובלב שלם.
- ❖ ערב יוה"כ: יום זה הוא כמו יום טוב אין מרבים בו באמירת סליחות ואסור להתענות בו.
- ❖ נוהגים בערב יום הכיפורים להרבות בנתינת צדקה, כמו שכתוב "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה".
- ❖ אחר תפילת מנחה יש נוהגים להלקות "מלקות" איש את רעהו אף על פי שאין זה מלקות ממש, מכל – מקום מתוך כך ישים אל ליבו לשוב מהעבירות שבידו.
- ❖ כל האוכל בתשיעי וצם בעשירי נחשבת כאילו שצם אף בתשיעי לכן מצווה להרבות באכילה באותו יום. לפי הרבה פוסקים זהו מצווה מדאוריתא.
- ❖ מצווה על כל אדם לטבול עצמו ולהיטהר בערב יום הכיפורים.
- ❖ מקדימים להתפלל תפילת מנחה ולובשים בגדי שבת בתפילה זו.
- ❖ בתפילת מנחה של ערב יום הכיפורים, לפני "אלוקי נצור". מוסיפים לומר תפילת, על חטא" שמא יארע לו אסון ח"ו בסעודה מפסקת ולא יוכל להתוודות.
- ❖ סעודה המפסקת: לקראת ערב עושים סעודה, הנקראת "סעודה המפסקת" עם סעודה זו מפסיקים לאכול עד מוצאי יום הכיפורים.

❖ בעשרת ימי תשובה יש נוהגים להוסיף בברכת המזון "הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה".

שבת שובה:

- ❖ השבת שבין ראש השנה ליום כיפור נקרא "שבת שובה" ע"ש ההפטרה שקוראים בשבת זו המתחילה במילים "שובה ישראל".
- ❖ בתפילת ערבית של ליל שבת, אומרים בתפילה "מגן אבות" "המלך הקדוש", במקום "הקל הקדוש".
- ❖ בשבת זו נוהגים הרבנים בכל עיר ועיר ובכל שכונה ושכונה לדרוש בבית הכנסת ולעורר את העם לתשובה, הם גם מלמדים את העם דיני סוכה ודי מינים, כיון שחג הסוכות ממשמש ובא וצריכים לדעת היטב את ההלכות.
- ❖ מנהג כפרות: נוהגים לעשות כפרות. בעשרת ימי תשובה עם תרנגול (אחרים נוהגים לעשות כפרות עם כסף ולתתנם לצדקה) מנהג זה בא, כמו שבזמן בית המקדש היה קיים היו מביאים קרבנות לכפרה. כך גם אנחנו אע"פ שאין אנו יכולים להקריב קרבנות, נוהגים לעשות מנהג כפרות.
- ❖ יש כאלו שנוהגים לעשות כפרות עם דגים.

❖ ברכת אבות בערב יום כיפור: בערב יום הכיפורים נוהגים האבות לברך את בניהם שיזכו לגדלם לתורה ולמעשים טובים.

יום הכיפורים:

- ❖ חמישה עינויים ביום הכיפורים – אסור לאכול, לשתות, להתרחץ, לסוך את הגוף בשמן, ולנעול נעלי עור, את הידיים רוחצים רק עד סוף קשרי האצבעות.
- ❖ בגדי לבן – ביום הכיפורים לובש האבא "קיטל" לבן, כדוגמת מלאכי השרת.
- ❖ באים אל בית הכנסת מבעוד יום באימה וברתת ואומרים "תפילת זכה".
- ❖ נוהגים ללבוש טלית גם בליל יום הכיפורים.
- ❖ בתפילת "כל נדרי" מוציאים ספר תורה ומסובבים עמה סביב הבימה. כל הקהל מושק את התורה ומבקשים ממנה מחילה וסליחה על שפגמו בכבוד התורה ובמצוותיה.
- ❖ בקריעת שמע ביום הכיפורים בלילה וביום, אומרים בקול רם "ברוך שם כבוד".
- ❖ יש נוהגים להתפלל את כל תפילות יום הכיפורים בעמידה.
- ❖ תפילת יום הכיפורים צריכים להיות בכוונה עצומה מאוד, בשברון לב, במתון ובקול.
- ❖ קטנים האוכלים ביום הכיפורים, אומרים בברכת המזון "יעלה ויבוא".
- ❖ התנהגות הילד ביום הכיפורים: היות וההורים צמים ומתפללים כל היום, צריכים להשתדל לא להטריד אותם, אלא להשגיח על האחים והאחיות הקטנים ולהתנהג כמו ילד גדול.

מפטיר יונה:

נעילה

- ❖ ביום הכיפורים מוסיפים להתפלל עוד תפילה אחת שלא מתפללים אותה כל השנה והיא נקראת: "תפילת נעילה" תפילה זו נועלת את תפילות יום הכיפורים ולקראת החתימה שהקב"ה עומד לחתום לכל אחד ואחד את אשר יעבור עליו במשך השנה.
- ❖ בתפילת "נעילה" אומרים וחותמינו במקום וכתבינו, וחתום במקום וכתוב, זכר ונחתם במקום זכר ונכתב.
- ❖ תפילה זו מתחזקים לומר אותה בכוונה עצומה ובהתעוררות גדולה, כדי להגביר את מידת הרחמים. שהקב"ה יוציא לאור את דינו ויחתום אותנו ואת כל ישראל לשנת גאולה וישועה ומבקשים מה' שיפתח לנו שער בעת נעילת שער.
- ❖ **תקיעת שופר:** בסיום תפילה "נעילה" תוקעים בשופר. יש הרבה טעמים לתקיעה זו, להלן כמה מהם:
  1. תרועת ניצחון שניצחנו את השטן.
  2. כדי להזכיר זכות עקידת יצחק.
  3. זכר לשנת יובל, אחר תקיעות כל הקהל אומרים "לשנה הבאה בירושלים הבנויה".
  4. תפילת ערבית מתפללים במתון ובכוונה ואומרים "אתה חוננתנו" בברכת אתה חונן.
- ❖ במוצאי יום הכיפורים אוכלים ושותים ושמחים.

- ❖ **יונה במעי הדגה:** ביום הכיפורים מפטירים בספר יונה. שם מסופר שהקב"ה ביקש מיונה הנביא שילך אל העיר נינוה, ויזהירם שאם לא ישובו בתשובה, יהפוך ה' את העיר. יונה פחד ללכת והעדיף לברוח אל תרשיש הוא עלה לספינה ואז הים החל לסעור והספינה עמדה לטבוע. האנשים שהיו בספינה עשו גורל, כדי לדעת מי אשם בכל הרעש הזה, שמו של יונה עלה בגורל, תפסו הגויים את יונה הנביא וזרקו אותו לים והסערה שככה. עשה ה' נס גדול ודג גדול בלע את יונה, שלושה ימים ושלושה לילות היה יונה במעי הדגה, התפלל יונה אל ה' שיוציאו מהדג והבטיח לקיים את שליחותו, עשה ה' נס והדג פלט את יונה על שפת הים, הלך יונה אל העיר נינוה וצעק: בעוד שלושה ימים העיר נהפכת. כאשר שמע המלך את צעקותיו, לבש שק ושם אפר על ראשו וגר על בני העיר שלא יאכלו ולא ישתו וישובו בתשובה, גם הבהמות לא אכלו ולא שתו, ראה הקב"ה שהם חזרו בתשובה והתחילו לעשות מעשים טובים, מחל להם ולא הפך את העיר,
- ❖ לכן מפטירים הפטרה זו ביום הכיפורים במנחה להראות שאם עושים תשובה באמת מבטלים גזירות רעות.

סוכות

- ❖ מצות עשה מן התורה לעשות סוכה ולשבת בתוכה שבעה ימים לזכר ישיבת בני ישראל בסוכות כשיצאו מארץ מצרים.
- ❖ צריכים לאכול ולשתות בסוכה, לקיים תשבו (בסוכה) בעין תדורו (כמו בבית).
- ❖ מותר לאכול אכילת ארעי חוץ לסוכה וכן מותר לשתות מים מחוץ לסוכה.
- ❖ מצות עשה מדאורייתא לאכול בלילה הראשון של חג הסוכות כזית פת בסוכה.
- ❖ צריכים לכוון לצאת ידי "מצות סוכה" מן התורה על שום שהקב"ה הושיב אותנו בסוכות כאשר יצאו ממצרים.
- ❖ צריך להחזיק את הסוכה בכבוד, שלא יהיו מצוות בזויות עליו ולכן לא יכניס לסוכה כלים שאינם מכובדים. ומיד בסיום האכילה צריכים להוציא את הכלים אשר אינם נקיים וכן את הכלים הריקים.
- ❖ אם ירדו גשמים והוא מצטער, פטור מדינא משיבת סוכה, אולם יש צדיקים שלא יצאו מהסוכה אף בירידת גשמים, כשיוצאים מן הסוכה יוצאים בהכנעה, כעבד המוזג כוס לרבו ורבו שפך לו את הכוס על פניו.
- ❖ קטנים פטורים ממצות סוכה אך קטן שהגיע לחינוך חייב במצוות סוכה.

❖ צריכה שתעשה תחת כיפת השמים ואסור לעשותה תחת גג וכזומה.

❖ סכך הסוכה צריך להיות עשוי מדבר שגידולו מן הארץ ושאינו מקבל טומאה, אבל את דפנות הסוכה יכולים לעשות מכל דבר אך צריך שיוכלו לעמוד ברוח מצויה.

❖ עיקר הסוכה הוא הסכך העשוי לצל, לכן צריך שיהיה צלחה מרובה מחמתה.

❖ גובה הסוכה צריך להיות לפחות עשרה טפחים ורוחבה לפחות שבעה טפחים על שבעה טפחים.

נוי סוכה:

❖ בני ישראל רוצים לקיים, זה קלי ואנוהו"י לכן עושים דברים יפים כדי ליפות את הסוכה. אסור לגעת בנוי סוכה עד מוצאי שמחת תורה משום שהוקצה לכל ימי החג, לכן כדאי להתנות בשעה שתולים את הנוי, שאם ירדו גשמים יהיה מותר להורידם.

אושפיזין:

❖ כתוב בזהר הק' שהשכינה פורשת כנפיה מעל הסוכה והאושפיזין שהם אברהם יצחק ויעקב משה אהרון יוסף דוד באים אל הסוכה כשמזמינים אותם. בכל יום באים כנגד אחר, משום כך צריכים להתנהג בדרך ארץ לכבוד האורחים הקדושים.

ד' מינים

- ❖ כל אחד מישראל צריך לנענע בכל יום מימי החג חוץ משבת קודש די מינים שהם: אתרוג אחד שיש לו טעם וריח. לולב אחד שיש לו טעם ואין לו ריח. שלושה הדסים יש להם ריח ואין להם טעם. שני ערבות שאין להם טעם וגם לא ריח.
  - ❖ בני ישראל מזדורי זורות היו מפזרים ממון רב והרבה זמן וטרחו כדי לזכות בדי מינים מהודרים ולא רק שיהיו כשרים בלבד, כדי לקיים "זה ק-לי ואנוהו" בהידור רב.
- ברכת לולב:**
- ❖ ביום הראשון מברכים שתי ברכות.
    - א. על נטילת לולב.
    - ב. שהחיינו.
  - ❖ בשאר ימי החג מברך רק " על נטילת לולב".
  - ❖ יש נוהגים לברך ולנענע את הלולב בביתו בסוכה קודם התפילה, ויש נוהגים לברך על הלולב קודם אמירת הלל.
  - ❖ נוהגים לנענע את הלולב באמירת " הודו לה'... "וב"אנא ה' הושיעה נא".
- סדר הנענועים:**
- ❖ בשעת הנענועים מצמידים את האתרוג שבידו השמאלית לגי המינים שבידו הימנית ומנענע.

שמחת החג:

- ❖ מצווה לשמוח בחג הסוכות כמו שכתוב בתורה "ושמחת בחגך והיית אך שמח" לכן צריך להשתדל לאכול בשר ולשתות יין ולשמוח בחג.

שמחת בית השואבה

- ❖ כשבית המקדש היה קיים היו מנסכים מים על המזבח בחג הסוכות, הרבה מבני ישראל היו באים לבית המקדש ושמחים שם, הם היו מזליקים הרבה נרות שהיו מאירים עד ירחו, הלוויים היו שרים בכל מיני כלי שיר, כל הקהל היו רוקדים עד אור הבוקר, ועשו ניסוך המים בשמחה כמו שכתוב "ושאבתם מים וששון" זכר לדבר, אנו עושים "שמחת בית השואבה", מתכנסים כולם בבית הכנסת ואומרים חמש עשרה שיר המעלות שבספר תהילים ושרים ורוקדים עם תזמורת בשמחה עצומה.
- ❖ חולו של מועד: בחול המועד אסור לעשות מלאכות שאינם לצורך המועד.
- ❖ עליה לרגל: בזמן שבית המקדש היה קיים, היה מצוה לעלות לבית המקדש שלוש פעמים בשנה, בשלוש הרגלים, שהם פסח, שבועות, סוכות ולהקריב קרבן עולת ראיה ושלמי חגיגה. יש נוהגים גם כיום ללכת אל הכותל המערבי ולבקש מאת השי"ת שיבנה את בית המקדש במהרה בימינו.

הושענה רבה

- ❖ בקהילות ישראל נוהגים לומר "משנה תורה" בליל הושענה רבה, יש קהילות שקוראים בספר תורה ובציבור את כל חומש דברים "משנה תורה".
- ❖ בזמן שבית המקדש היה קיים היו מקיפים את המזבח עם אתרוגים ולולבים בידיהם, בכל יום מימי החג היו מקיפים פעם אחת וביום השביעי שבעה פעמים. לכן גם אנו עושים כן ומקיפים את הבימה בבית הכנסת בכל יום פעם אחת וביום השביעי שבעה פעמים ואומרים סדר "הושענות" לפי הסדר.
- ❖ תקנו חכמינו ז"ל לקחת חמש ערבות. מדוע ערבה? מפני שהיא גדלה על מים ובחג הסוכות ניזונים על המים. אומרים את סדר הושענות ומתפללים אל ה' שיברך עלינו את השנה בגשמי ברכה.
- ❖ אחר אמירת הושענות חובטים עם הערבות על הארץ ואומרים קול מבשר מבשר ואומר, שיבוא המבשר ויבשר לנו על הגאולה.
- ❖ ביום הושענה רבה לפנות ערב נכנסים לסוכה ואוכלים שם מיני מזונות כדי לקיים מצוות סוכה בפעם האחרונה באותה שנה ולהיפרד מהמצוה החביבה של סוכה, ואומרים, יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, כשם שזכיתי לישב בסוכה זו כן אזכה לישב בסוכת עורו של לויתן.

❖ במוצאי שמחת תורה יש נוהגים לעשות "הקפות שניות" בתופים ומחולות לכבוד התורה הקדושה.

שמחת תורה

נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה

- ❖ שמחת תורה הוא חג בפני עצמו, ביום זה מסיימים לקרוא את חמישה חומשי תורה, משום כך אנו שמחים, שרים ורוקדים כולם יחד ילדים עם מבוגרים לכבוד התורה, משם שני דברים. 1. על שזכינו לסיים את התורה. 2. על שאנו מתחילים מיד את התורה. ההורים רוקדים עם ספרי תורה והילדים עם דגלים ועם ספרי תורה קטנים.
- ❖ צדיקים היו אומרים כי הזעה הניגרת מהרוקדים בשמחת התורה לכבוד התורה הקדושה בעת ההקפות, שוטפים את כל הרמץ שנדבק בנשמת האדם, ואשרי הזוכה לשמוח בעוז ובתעצומות עם התורה הקדושה ומתיחד עימה.
- ❖ בשמחת תורה נוהגים כולם לעלות לתורה ובסוף הקריאה פורשים טלית מעל הספר תורה וכל הילדים נכנסים שם, עליה זו נקראת כל הנערים. לאחר הברכות אומרים "המלאך הגואל וכו'".
- ❖ חתן תורה – העליה האחרונה שבה מסיימים לקרוא את התורה נקראת "חתן תורה" מכבדים עליה זו לאדם חשוב, ובסיומה אומרים כל הקהל "חזק חזק ונתחזק".
- ❖ חתן בראשית: מיד בשמחת תורה מתחילים לקרוא את התורה מתחילתה מתחילת חומש בראשית, מכבדים אדם חשוב בעליה זו והיא נקראת "חתן בראשית".
- ❖ בתפילת מוסף של שמחת תורה מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם". מתפללים אז על הגשמים ומבקשים מאת ה' יתברך שיריד לנו גשמי ברכה ונדבה, אם טעה ואמר "מוריד הטל" במקום "מוריד הגשם" אינו חוזר.

שאלות לחזרה

- כ. איך קוראים לאורחים שבאים לסוכה?
- כא. מי הם האורחים האלה?
- כב. מה הם הזי מינים?
- כג. מה מברכים על הזי מינים?
- כד. מה עושים לכבוד התורה בשמחת התורה?
- כה. היכן רוקדים?
- כו. למה כל כך שמחים בשמחת התורה?

- א. מה נוהגים לעשות בחודש אלול?
- ב. מדוע אין מברכים את חודש תשרי?
- ג. כמה שמות יש לר"ה ומה הם?
- ד. מדוע אין תוקעים בערב ר"ה.
- ה. כמה קולות תוקעים?
- ו. מה הזין אם יום הראשון של ר"ה חל בשבת?
- ז. איך עושים תשובה?
- ח. מה אומרים בעשרת ימי תשובה?
- ט. עם מה עושים כפרות?
- י. איזה מצווה יש בערב יום כיפור?
- יא. איך קוראים לסעודה של לפני יום כיפור?
- יב. מה אסור ביום כיפור?
- יג. עד איפה נוטלים ידים ביום כיפור?
- יד. ספר את הסיפור של יונה הנביא?
- טו. מה עושים בלילה כשנגמר הצום?
- טז. היכן בונים סוכה?
- יז. במה מכסים את הגג של הסוכה?
- יח. מה עושים בתוך הסוכה?
- יט. איזה ברכה מברכים על הסוכה?